

Sygn. akt VI Ga 278/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 31 grudnia 2013 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: M. P.

przeciwko: (...) Sp. z o.o. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

V Wydziału Gospodarczego z dnia 02 października 2013 r., sygn. akt

V GC 791/13 upr

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. w S. na rzecz powoda M. P. kwotę 300,00 zł (słownie: trzysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI Ga 278/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 31 grudnia 2013r

sporządzone na podstawie art. 505¹³ par 2 kpc.

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 2 października 2013r , sygn. akt V GC 791/13 upr zasądził od pozwanego (...) Sp. z o.o. w S. na rzecz powoda M. P. kwotę **3.342,62 zł** (trzy tysiące trzysta czterdzieści dwa złote 62/100) z ustawowymi odsetkami od dnia

9 stycznia 2013r. do dnia zapłaty oraz kwotę 717,00 tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Rejonowy podał ,że powód M. P. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Sp. z o.o. w S. kwoty 3.342, 62 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9.01.2013r do dnia zapłaty. Na zasadność powyższego podniósł, że wykonał na rzecz pozwanego usługę w transporcie międzynarodowym , za którą nie otrzymał wynagrodzenia.

Pozwany sprzeciwił od nakazu zapłaty (k- 24-25) który zaskarżył w całości zarzucił, że w zleceniu zawarto klauzulę poufności pod rygorem zastosowania kary umownej w kwocie 810 euro. Powód ujawnił dane kontrahenta rumuńskiego firmie (...) w B. i w związku z tym pozwany na mocy art.471kc naliczył więc karę umowną , którą potrącił z należnością powoda.

Powód w odpowiedzi na powyższe podniósł, że kara umowna określona została przez D. Z. prawdopodobnie pracownika (...) sp. z o.o. który jednak nie był uprawniony do jej reprezentacji. Kara nie była uzgodniona przez strony niniejszego postępowania. Wskazał również, że określone przez pozwanego świadczenie było niemożliwe do spełnienia. Zgodnie bowiem z art.13 Konwencji CMR odbiorca ma prawo żądać od przewoźnika wydania za pokwitowaniem drugiego egzemplarza listu przewozowego oraz towaru. Tym samym powód wykonując przewóz na podstawie listu przewozowego nie mógł zatrzymać go wyłącznie dla siebie i pozwanego wyłączając w tym zakresie prawo odbiorcy do potwierdzenia odbioru przesyłki (k-40-41).

Na rozprawie przed Sądem Rejonowym w Rzeszowie pełnomocnik pozwanego podał, że firma (...) w B. nie była stroną umowy przewozu . Odbiorcą była firma (...) (k- 49v).

W dalszej kolejności Sąd ten podał ,że bezsporne było, że powód wykonał przedmiotowy przewóz międzynarodowy podlegający uregulowaniom konwencji CMR. Bezsporna była wysokość należności za ten przewóz i to, że pozwany zobowiązany był do zapłaty powodowi wynagrodzenia w kwocie podanej na fakturze.

Sporne zaś było czy pozwanemu przysługuje roszczenie które zgłosił do potrącenia. W tym zakresie Sąd Rejonowy ustalił ,że zleceniodawcą przewozu była (...) Sp. z o.o. w S. . W zleceniu zawarto klauzulę o neutralizacji dokumentów . Według zlecenia w miejscu rozładunku odbiorca kwituje odbiór towaru na dokumencie dostawy WZ. Podano, że wymagane są minimum 3 kopie dokumentu CMR. Wszystkie dokumenty sporządzone w Rumunii były przeznaczone tylko dla (...), który w tym zleceniu wymieniony był jako płatnik. Za niedostosowanie się do tej uwagi zastrzeżono karę umowną w wysokości 810 euro (zlecenie k. 15-16). Pod zleceniem wydrukowane jest imię nazwisko D. Z., który posiadał pełnomocnictwo do reprezentowania spółki (...) Sp. z o.o. w S.. Przewóz został wykonany przez powoda za listem przewozowym CMR , gdzie jako przewoźnik wpisany jest M. P. (...), jako odbiorca (...) Sp. z o.o. w S.. Na tym liście przewozowym odbiór przesyłki potwierdził (...). P.U.H. (...) w B. (list przewozowy k. 17). Za przewóz powód wystawił fakturę na kwotę 4365,12 zł z terminem płatności 45 dni. (faktura k. 13). Pozwany zapłacił z tej faktury kwotę 1 022,50 zł (k. 30). Pozwany wystawił notę obciążeniową z tytułu kary umownej w wysokości równoważnej 810 euro tj. 3342,55 zł z powodu niewłaściwie wykonanej usługi transportowej – zalecenie o neutralizacji dokumentów , a potwierdzony CMR poz. 24.

Oceniając powyższe Sąd I instancji w rozważaniach prawnych stwierdził, że zgodnie z artykułem 13 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) po przybyciu towaru do miejsca przewidzianego dla jego wydania, odbiorca ma prawo żądać od przewoźnika wydania za pokwitowaniem drugiego egzemplarza listu przewozowego oraz towaru. Zgodnie zaś z treścią art. 4 Konwencji dowodem zawarcia umowy przewozu jest list przewozowy. W przedmiotowym liście przewozowym jako przewoźnika wskazano M. P. (...)a jako odbiorcę (...) Sp. z o.o. W związku z tym Sąd Rejonowy przyjął ,że nie miała racji strona powodowa powołując się na art. 13 Konwencji, gdyż (...) w B. nie był w świetle prawa odbiorcą i powód nie miał obowiązku okazywania mu listu przewozowego. Mimo tego zdaniem Sądu I instancji roszczenie zgłoszone do potrącenia przez pozwanego nie zasługiwało na uwzględnienie z przyczyn podanych poniżej.

Sąd Rejonowy przywołał w tym zakresie treść art. 393 kc i art. 72¹ kc i stwierdził ,że aby dochodzić odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy (art.471 kc) należy wykazać szkodę , nienależyte wykonanie zobowiązania , związek przyczynowy. Pozwany wykazuje jedynie fakt nienależytego wykonania umowy, gdyż wykazuje, że powód ujawnił dane . Jednak nie udowadnia szkody i związku przyczynowego. Dalej Sąd ten podał ,że zgodnie z obecnym orzecnictwem Sądu Najwyższego wykazanie szkody nie jest wymagane gdy strona dochodzi zapłaty kary umownej ;

jednak sprawie brak jest wykazania, że strony procesu łączyła umowa o karę umowną pomimo zarzutu w tym zakresie złożonego przez pozwanego (art.483kc). Zdaniem Sadu takiej podstawy nie da się wywieść z w/w art. 393kc.

Z tych też względów Sąd Rejonowy orzekł jak wyżej po myśli wskazanych powyżej przepisów ; zaś o kosztach procesu orzekł na mocy art. 98 kpc.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pozwany.

Zarzucił mu naruszenie art. 233 par 1 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i brak wszechstronnego rozważenia przez Sąd I instancji zebranego w sprawie materiału dowodowego w sprawie polegającego na niezgodnym z stanem faktycznym przyjęciu ,że strony procesu nie łączyła umowa o karę umowną; naruszenie prawa materialnego tj. art. 60 kc i 65 kc oraz art. 483 par 1 kc i 498 kc i 511 kc poprzez ich nie zastosowanie polegające na pominięciu „stwierdzenia” , iż w stanie faktycznym sprawy dokonano przelewu wierzytelności z tytułu kar umownych na pozwaną spółkę , toteż potrącenie przez pozwaną spornej kwoty z tytułu kar umownej było skuteczne; błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie art. 393 kc polegające na nie uwzględnieniu przez Sąd reżimu prawnego umowy o świadczenie na rzecz osoby trzeciej jaką była strona pozwana , która miała samodzielne uprawnienie do żądania od dłużnika przyrzekającego – strony powodowej , aby spełnił na jej rzecz przyrzczone świadczenie , stąd w konsekwencji miała prawo potrącenia wzajemnych wierzytelności , skoro umowa przewozu została nienależycie wykonana.

Opierając się na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie pozwu i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu za obie instancję ; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnych motywach podał argumenty uzasadniające swoje zarzuty apelacyjne.

Powód w pisemnej odpowiedzi na apelację pozwanego wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego

(k- 74-75).

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Oceniając zarzuty apelacji należy wyjść od tego ,że zgodnie z treścią art. 505⁵ par 2 kpc zasadą jest ,że strony powinny przy pierwszej czynności procesowej – piśmie procesowym – tu sprzeciwie od nakazu zapłaty – przedstawić wszystkie fakty i zarzuty na których opierają swoje żądania , a także wnioski dowodowe na ich poparcie , bowiem w przeciwnym razie – na zasadzie prekluzji – tracą możliwość skorzystania z nich w dalszym postępowaniu. Rozpoznanie nowych faktów , zarzutów lub dowodów jest potniej możliwe jeżeli strona wykaże , że nie mogła ich powołać wcześniej; lub gdy potrzeba powołania wynikła później. Powyższe ma znaczenie przy ocenie zarzutu apelacji naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 511 kc , 60 kc i 65 kc . Twierdzenie przez stronę pozwaną w apelacji ,iż w sprzeciwie od nakazu zapłaty był „sygnalizowany” przelew wierzytelności z tytułu kar umownych na jej rzecz wydaje się być nadinterpretacją tego co sama strona pozwana zarzuciła w tym sprzeciwie od nakazu zapłaty. Poza tym czynienie zarzutu wobec Sądu Rejonowego ,że nie dokonał oceny zgodnego zamiaru obu stron dokonywanej czynności w oparciu o treść art. 60 i 65 kc , bez zawnioskowania dowodów osobowych w tym przedmiocie, mając na uwadze braku jakiegokolwiek wskazywania faktów odnoszących się do zawarcia umowy przelewu wierzytelności zarówno w sprzeciwie od nakazu zapłaty ,jak i na rozprawie w dniu 19.09.2013r jest na etapie postępowania apelacyjnego w świetle wyżej przywołanych przepisów zarzutem spóźnionym ; a oprócz tego nie zasługującym na uwzględnienie. W ocenie Sądu Okręgowego nota obciążeniowa wystawiona przez pozwanego i polecenie zapłaty nie mogą być uznane za czynności , które nie pozostawiają wątpliwości co zamiaru wywołania określonych skutków prawnych. Kryterium zgodnego zamiaru stron oznacza odwołanie się do rzeczywistych uzgodnionych intencji stron co do skutków prawnych , które mają nastąpić w

związku z zawarciem umowy . Za wiążący uznaje się sens oświadczenia woli , w jakim go zrozumiała zarówno osoba składająca , jak i odbierająca to oświadczenie. Zdaniem Sądu Okręgowego te dowody , które zaoferował pozwany nie pozwalają na jednoznaczne przyjęcie ,że doszło do zawarcia umowy przelewu wierzytelności w zakresie kary umownej pomiędzy pozwanym ,a (...) Sp. z o.o.

W tej sytuacji zarzuty apelacji dotyczące naruszenia art. 233 kpc , 60 kc , 65 kc , 483 kc 498 kc i 511 kc nie zasługiwały na uwzględnienie.

W zakresie zarzutu apelacji dotyczącym art. 393 kc na wstępie należy podnieść ,że art. 393 kc reguluje w sposób dyspozytywny skutki umowy zobowiązującej , w której nałożono na dłużnika obowiązek spełnienia świadczenia na rzecz osoby trzeciej. Osobą trzecią nazywa się w tym przepisie podmiot nie będącą stroną umowy , w której zastrzeżono dla niego świadczenie. Skarżący wywodzi swoje uprawnienia z tego ,że umowa przewozu wiąże wszystkie trzy strony kontraktu i na podstawie tej umowy może żądać spełnienia świadczenia jako osoba trzecia bezpośrednio na swoją rzecz. Po pierwsze, skoro pozwany twierdzi ,że jest stroną umowy przewozu to nie może być jednocześnie osoba trzecią w rozumieniu w/w art. 393 kc – jak już wskazano ; a po drugie Sąd Rejonowy stwierdził ,że nie można w oparciu o treść art. 393 kc wywieść ,że mogłaby to być podstawa żądania przez pozwanego wobec powoda kar umownych wskazanych w zleceniu transportowym z dnia 20.11.2012r (k- 15). Postanowienie o obowiązku spełnienia świadczenia na rzecz osoby trzeciej jest elementem umowy , a nie może pochodzić tylko od jednej z stron; zaś samo zastrzeżenie nie wymaga jakiejś szczególnej formy . Mimo tego w ocenie Sądu Okręgowego brak jest w sprawie jednoznacznych w swej treści dowodów , które by wskazywały ,że pozwany jako osoba trzecia miał umowne zastrzeżenie spełnienia świadczenia z tytułu kar umownych wobec powoda .

Na marginesie Sąd Okręgowy pragnie podnieść ,że skoro zgłoszone przez powoda roszczenie winno się rozpatrywać wyłącznie przez pryzmat przepisów Konwencji CMR i prawa przewozowego to zgodnie z zasadą *lex derogat legi generali* podstawowym aktem prawnym dotyczącym umowy przewozu jest prawo przewozowe , które w myśl art. 1 ust.1 ma zastosowanie do przewozów rzeczy wykonywanych przez uprawnionych przewoźników. Ponadto art.1 ust 3 prawa przewozowego stanowi wprost ,że przepisy prawa przewozowego stosuje się również do przewozów międzynarodowych w zakresie nieuregulowanym umowami międzynarodowymi. W tej sytuacji jeśli jakaś kwestia nie została unormowana w Konwencji CMR , należy w tym zakresie skorzystać z przepisów prawa przewozowego. Z tych też względów należy przyjąć ,że zarówno Konwencja CMR jak i prawo przewozowe zawierają w swych uregulowaniach kwestie dotyczące ogólnych zasad odpowiedzialności odszkodowawczej począwszy od zasad odpowiedzialności (zasada ryzyka) , poprzez specjalne domniemania , aż po limity odszkodowań i szczególne zasady ich ustalania . Skoro przepisy prawa przewozowego i CMR przewidują odmienne uregulowania dotyczące dochodzenia roszczeń od przewoźnika od ogólnych zasad odpowiedzialności przewidzianych w przepisach kodeksu cywilnego to należy stosować te pierwsze; szczególnie ,że wynika to wprost z art. 90 prawa przewozowego, stanowiącym , iż kodeks cywilny stosuje się wyłącznie w sprawach nieuregulowanych ustawą.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak sentencji orzeczenia po myśli art. 386 kpc.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje uzasadnienie w treści art. 98 par 1 kpc , 99 kpc i 108 kpc.